

36

АСОЦИАЦИЯ НА ПРОКУРОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Гр.София, ул."Антим I" №17 тел.02/981 51 50, ф.02/980 00 59, E-mail : a_p_b@abv.bg

Internet: www.apb.hit.bg

Председател: Р.Димов – Апелативен прокурор – Пловдив, пл."Съединение" №3, тел.032/400-601, ф. 032/631360, E-mail: apelprok.plovdiv@boss.bg

№ 4 2005 г.
11.02 2005 г.
К. Д. № 11/2004 г.
До съпрезидентския Конституционен съд

**ДО КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ**

СТ А Н О В И Щ Е

ОТ АСОЦИАЦИЯТА НА ПРОКУРОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ПО

К. Д. № 11/2004 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Считаме, че искането на Общото събрание на наказателната колегия на Върховния касационен съд за обявяване противоконституционност на разпоредбата на чл. 28 ал. 9 изр. 2 от Закона за съдебната власт, макар и допуснато за разглеждане е процесуално недопустимо, тъй като е направено от нелегитимен орган.

I

Искането вероятно е направено на основание чл. 84 ал.1 т. 2 от Закона за съдебната власт. Този текст обаче противоречи на Конституцията в частта му в

която предвижда Общото събрание на наказателната колегия да сезира конституционният съд на основание чл. 150 ал.1 от Конституцията.

В чл. 150 ал.1 от Конституцията изчерпателно са изброени органите които могат да сезират конституционният съд. Там е посочен и Върховния касационен съд. Това означава, че този съд като колективен орган може да взема такова решение, но не и негови състави или колегии. Следователно само Пленума на Върховния касационен съд е компетентен да взема такова решение. В такъв смисъл е и определение № 6 от 30.VI.1992 г. по к.д. № 12/1992 г., където е казано: "Това правомощие е предоставено на Върховния съд като колективен орган. То не може да бъде упражнявано от отделни негови членове или организационно-структурни звена."

След като има колизия между конкретни разпоредби на закон и Конституцията, последната като акт с по-голяма юридическа сила следва да намери приложение. В такъв смисъл считаме, че искането на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд е недопустимо.

II

По същество искането е неоснователно.

Разпоредбата на чл. 28 ал.9 изр.2 от Закона за съдебната власт по никакъв начин не противоречи на Конституцията. В Основния закон са дадени само принципите – в случая 7 годишния мандат. Отделните детайли обаче по встъпването в длъжност, освобождаването и предаване на работата на новоизбраните Председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд и Главен прокурор се уреждат със закон и това е нормално. Аналогична е разпоредбата на чл.5 ал.2 от Закона за конституционният съд, чл. 125а ал.8 изр.2 от ЗСВ, които уреждат въпросите по встъпването и освобождаване от длъжност на конституционните съдии и административните ръководители, въпреки мандатността на тези длъжности уредена в чл. 147 ал.2 и чл. 129 ал.5 от Конституцията.

Уреждането на тези въпроси със закон е предвидено в самата Конституция – чл. 133 и след като това е така, не може да се твърди, че е налице противоконституционност на атакуваната норма от ЗСВ.

Посочените по-горе разпоредби на законите отговарят на една обществена необходимост за недопускане създаването на правен вакуум и блокиране дейността на магистратурата до встъпване в длъжност на новоизбраните ръководители. Създаването на такъв вакуум противоречи на духа на Конституцията за създаване условия за пълноценно функциониране на трите власти и в частност на съдебната власт. Приемствеността е абсолютно

необходима за плавното и безболезнено подменяне на демократично избраните органи на трите власти в държавата.

В такъв смисъл е и константната практика на Конституционният съд, който с решение № 1/1999 г. по к.д. № 34/1998 г. е приел, че правомощията на Висшия съдебен съвет не се прекратяват автоматично с изтичане на мандата му, а това става едва след образуването на нов Висш съдебен съвет. Така е и в Решение № 1/2004 г. по к.д. № 1/2004 г., където се приема, че назначаването и освобождаването на лицата по чл. 129 ал.2 от Конституцията става с Указ на Президента, а не автоматично.

III

В искането на Общото събрание на наказателната колегия на Върховния касационен съд се твърди, че съществува Конституционен принцип, че правомощията на конституционно установените органи или длъжности се прекратяват с изтичане на срока на тяхното времетраене по Конституция. Не е посочено обаче, къде е прогласен този принцип. Анализа на конституционните принципи води до обратните изводи.

1. В едни случаи в Конституцията е предвидено прекратяване правомощия, компетенции и функции след изтичане на определен срок. Такива са:

а/ Срок в който Конституционният съд може да се произнася при спор за законност на избора на Президент – чл.93 т.6 от Конституцията;

б/ Краен срок в който Президента може да упражни правото си на вето върху закон приет от Народното събрание – чл. 101 ал.1 от Конституцията;

в/ Срок след изтичането на който не може да се предлага състав на Министерския съвет – чл. 99 ал. 2 и 3 от Конституцията;

г/ Краен срок след изтичането на който Президента не може да упражнява правото си да разпуска Народното събрание – чл. 99 ал.7 от Конституцията.

2. В други случаи в Конституцията изрично е предвидена възможност органа да продължи да изпълнява правомощията си до избирането на правоприемник. Такива са:

а/ По време на война, военно или друго извънредно положение Народното събрание продължава да изпълнява функциите си и след срока за

който е избрано до отпадането на тези обстоятелства – чл. 64 ал.2 от Конституцията;

б/ Министерския съвет продължава да изпълнява функциите си до избирането на нов Министерски съвет – чл. 111 ал.3 от Конституцията;

в/ До избирането на Върховния касационен съд и Върховния административен съд техните правомощия се упражняват от Върховния съд на Република България - § 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Конституцията;

г/ Правителството продължава да изпълнява функциите си по тази Конституция до образуването на ново правителство - § 8 от Преходните и заключителни разпоредби на Конституцията.

Тези конституционни разпоредби водят до извода за липса на общ конституционен принцип, който да прогласява автоматично прекратяване на функциите на даден орган след изтичане на срока за който е избран.

На второ място когато с изтичането на определен срок в Конституцията се предвижда целенасочено автоматично прекратяване правомощията на даден орган, това е прогласено изрично. Липсата на такава изрична разпоредба за прекратяване пълномощията и функциите на Председателя на Върховния касационен съд, Председателя на Върховния административен съд и Главния прокурор, води до извода, че няма конституционна забрана те да продължат да изпълняват длъжността си до встъпването в длъжност на техните правоприменици.

На последно място следва да се отбележи, че специално Главния прокурор има възложени от Конституцията правомощия, които могат да се упражняват изключително и само от него, а не от негов заместник или временно изпълняващ длъжността. Такива са правомощията по чл.126 ал.2 – да осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори; чл. 150 ал. 1 – да сезира Конституционният съд. Такива правомощия са предоставени на Главния прокурор и от Закона за съдебната власт – чл. 114 ал.1 изр. 2 – да сезира Конституционният съд; от Наказателно-процесуалния кодекс – чл. 361 ал.1 във вр. с чл. 362 ал.1 т. 4 и 5 - да прави предложения пред Върховния касационен съд за възобновяване на приключили наказателни дела, чл. 436 ал.1 т. 1 – да прави искане пред друга държава за предаване на лице, което е обвиняем по неприключило досъдебно производство в България.

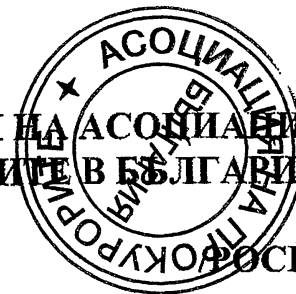
Да се приеме, че с изтичане на седемгодишния мандат автоматично се прекратяват правомощията на Главния прокурор, би означавало да се блокира

40

функционирането на част от съдебната система. А това вече действително е противоконституционно. В такъв смисъл се е произнесъл и Конституционният съд в раздел IV от мотивите на решение № 7 от 11.VIII. 1994 г. по к.д. № 10/1994 г.

В подкрепа на този довод е и даденото от самата Конституция правомощие на Президента да откаже, макар и еднократно назначаването или освобождаването на председател на Върховния касационен съд, Председател на Върховния административен съд или Главен прокурор – чл. 129 ал.2 изр. 2 от Конституцията. Автоматичното прекратяване на правомощията на ръководителите на тези ведомства или Главния прокурор, фактически обезсмисля това правомощие на Президента. Прекратяването на тези правомощия настъпва по силата на едно юридическо събитие – изтичането на 7 годишния мандат и затова именно е предвидено това прекратяване да стане с друго юридическо действие - издаването на Указ на Президента. Тази разпоредба на Конституцията противоречи на твърдението за автоматично прекратяване правомощията на посочените в искането на Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд лица.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА АСОЦИАЦИЯТА
НА ПРОКУРОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ:

РОСЕН ДИМОВ/